

Religie Tajwanu

Autor tekstu: **Krzysztof Dziubała**

Podział	religijny	na	Tajwanie:
— Taoizm	—	42	procent;
— Buddyzm	—	34	procent;
— I-kuan Tao	—	8	procent
— Protestanci	—	5,5	procent;
— Inne — 10,5 procent			

***

I-kuan Tao

Chińskie słowa 'I-kuan Tao' znaczą w wolnym tłumaczeniu — „Religia Całkowitej Jedności”. Nazwa podkreśla naturę 'I-kuan Tao' jako religijnej doktryny, która zapożycza wiele zarówno z tradycyjnych chińskich nauk, jak i z każdej z głównych światowych religii. 'I-kuan Tao' jest nowoczesną, synkretyczną wiarą i jedną z najpopularniejszych religii na Tajwanie. Według wyznawców 'I-kuan Tao', ich religia próbuje łączyć ważne nauki, szczególnie z Taoizmu, Buddyzmu, Chrześcijaństwa, Islamu, Judaizmu i Hinduizmu. Wierni 'I-kuan Tao' uważają, że przez odkrycie jednego zbioru uniwersalnych prawd potrafią opanować „wzrastający chaos” nowoczesności i pokonać go, żeby żyć w pokoju i harmonii. Wierzą w boga, który stoi ponad wszystkimi bogami [tzw. henoteizm], zwanego 'Ming-ming Shang-ti' (Boga Jasności i Prawdy). 'I-kuan Tao' ewoluowało z 'Hsien-tien Tao', które zostało założone przez Huang Te-hui z dynastii Czing (podczas okresu 'Shun-chih', 1644-1661). Huang Te-hui połączył wierzenia trzech głównych chińskich religii z wiarą w boga 'Wu-sheng Lao-mu', bóstwa, które sformowało 'Hsien-tien Tao'.

Jednym z powodów szybkiego rozwoju tej religii w Chinach był fakt, że mimo iż 'I-kuan Tao' uważało się za religię uniwersalistyczną, to jednak jej główne pisma, formy religijnych rytuałów i koncepcje moralne zgadzały się znacznie z tradycyjną chińską moralnością. Czerpiąc pełnymi garściami z myśli Konfucjanizmu, Buddyzmu, Taoizmu i religii ludowych, 'I-kuan Tao' było łatwo zrozumiałe dla przeciętnego Chińczyka. Wierni 'I-kuan Tao' prowadzą wiele rytuałów z Konfucjanizmu i angażują się w oddawanie hołdu przodkom. Nabożeństwa są zwykle odprawiane w świątyniach rodzinnych i mają dwa główne cele, poprawę moralności charakteru członków i lepsze ułożenie stosunków rodzinnych — są to kluczowe koncepcje w chińskiej kulturze.

W roku 2000, istniało około 31 tysięcy dużych i średnich świątyń 'I-kuan Tao' na Tajwanie, które dysponowały około 2300 kapłanami świątynnymi i około 850 tysiącami wiernych. Poprzez zwiększanie liczby świątyń 'I-kuan Tao', wierni uważają, że przynoszą buddyjski „Zachodni Raj” na Ziemię i kreują świat braterstwa i uniwersalnej miłości tak jak to jest wyłożone w pismach konfucjańskich.

Osobista sublimacja i życie polegające na pomocy bliźniemu są kluczowymi założeniami moralnej filozofii 'I-kuan Tao' i wierni poświęcają wiele środków i czasu na pracę społeczną. Na Tajwanie, znajdują się 4 seminaria 'I-kuan Tao', 34 przedszkola, 4 domy dla starców, 21 szpitali, 8 klinik, 30 wydawnictw i 32 organizacje publikujące. Etyka pomocy innym, łączy się blisko z tradycją religijną wedle której „*trzeba oddać swe serca dla uniwersum, a swoje życie oddać pracy na rzecz ludzkości*”.

Od czasu kiedy przybyło na Tajwan, 'I-kuan Tao' założyło wiele kulturowych i edukacyjnych jednostek. Te jednostki szkolą przeciętnie 10,000 nowych wiernych 'I-kuan Tao' każdego roku. Ponad połowa restauracji wegetariańskich na wyspie jest prowadzona przez członków 'I-kuan Tao', którzy zresztą przestrzegają rygorystycznej diety wegetariańskiej. Prozelityzm ze strony 'I-kuan Tao' nie zawsze był tak otwartą sprawą. Zwłaszcza, że nauki 'I-kuan tao' zawierają tradycję sekretu, podobną do innych sekt religijnych, które rozkwitały w czasach chaosu w historii Chin. W swoim codziennym życiu wierni 'I-kuan Tao' starają się przestrzegać odrzucenia zabijania, kradzieży, popełniania cudzołóstwa, kłamstw i picia alkoholu itd. — jednocześnie realizując w praktyce ideały dobroci, prawości, grzeczności, mądrości i wiary.

***

Inne niezależne religie Tajwanu

- Możemy je podzielić generalnie na cztery grupy:
- religie, które przybyły do Tajwanu z kontynentalnych Chin;
  - religie, które przybyły do Tajwanu z innych zagranicznych krajów;
  - nowe religie, które powstały jako odłamy już istniejących religii;
  - nowe religie stworzone na Tajwanie.

Religie przybyłe z Chin kontynentalnych

W tej pierwszej kategorii znajdują się 'Chai Chiao', 'Hsia Chiao' (choć często nie są uznawane za pełne religie), Li-izm i 'Tien Te Chiao'.

a) '**Chai Chiao**' przybyło na Tajwan w 17. wieku, dzieli się ono na trzy główne szkoły: 'Lung Hua 龍華', 'Chin Chuang 淨土', oraz 'Hsien Tien 顯天'. 'Chai Chiao' jest zmodyfikowaną formą Buddyzmu, z włączonymi elementami z Konfucjanizmu, Taoizmu i religii ludowych. Wierni 'Chai Chiao' oddają boską cześć Buddzie oraz bogini Kuanyin. Są wegetarianami, jednak nie golą swoich głów, również nie noszą zakonnych szat — z tego bierze się popularne określenie „świecki buddyzm”. Podczas japońskiej okupacji Tajwanu, grupa dołączyła do sekty 'Soto' Buddyzmu, żeby uniknąć zniszczenia przez Japończyków.

b) '**Hsia Chiao**' została założona przez Lin Chao-en w 16 wieku, na Tajwan przedostała się w czasie japońskiej okupacji. Kiedy wierni się modlą — symbolicznie palą cztery patyczki zamiast trzech, po to, żeby oddać hołd Konfucjuszowi, Lao Tze, Buddzie i założycielowi religii.

c) **Li-izm** (doktryna porządku) został założony przez Jang Lai-ju w 17 wieku. 'Credo' religii podkreśla tradycyjne chińskie wartości moralne i etyczne, takie jak lojalność i synowską pobożność Konfucjanizmu, światowe zbawienie i przebaczenie Buddyzmu, oraz naturalną drogę i inercję Taoizmu. Jest to w gruncie rzeczy synteza Konfucjanizmu, Buddyzmu i Taoizmu, która dała nowy wymiar boskiego hołdu dla Bogini Kuanyin. Pomimo, że członkowie Li-izmu czczą boginię Kuanyin nie odrzucają bogów innych religii [henoteizm]. Wierzą, że opatrność może być objawiana w formie innych bóstw i proroków. Li-iści postępują zgodnie z wielkimi prawami Li-izmu nazywanymi 'Fa Pao Tieh Wen' (cenne i oficjalne dekryty), napisanymi przez Jang'a. Część kleru li-izmańskiego przybyło na Tajwan z Chin kontynentalnych w 1949 roku. Stowarzyszenie Li-izmu zostało ponownie założone na Tajwanie w 1950 roku, z kwaterą główną w Tajpej. Obecnie Li-izm rozszerzył swój zasięg na Koreę, USA, Hong Kong, Japonię i na Filipiny. W 1952 roku założono uczelnię Sheng-li, aby wykładać klasyczne nauki Janga. Dziś jest ponad 650 kleryków Li-izmu w 131 świątyniach, a religia ma ponad 185 tysięcy członków. Istnieje ponadto pięć seminariów Li-izmu, trzy przedszkola, 15 instytutów zajmujących się nawracaniem, sześć klinik i jedno wydawnictwo. Członkowie z pełnią entuzjazmu zapewniają potrzebującym pomoc w zimie, wolny dostęp do leków i wdrażanie w tajniki religii.

d) '**Tien Te Chiao**' została założona w 1923 roku w Chinach przez młodego szamana — Hsiao Chang-ming'a. Teraz jest on znany członkom jako „niebiański strażnik”. 'Tien Te Chiao' jest syntezą: dwóch głównych chińskich myśli religijno-filozoficznych Konfucjanizmu i Taoizmu oraz trzech wielkich religii świata - Buddyzmu, Chrześcijaństwa i Islamu. Członkowie mają ściśle przestrzegać 20 zasad: lojalności, dawania przykładu, szczerości, otwarcia, cnoty, mówienia prawdy, harmonii itp. Członkowie 'Tien Te Chiao' również praktykują różne metody poprawy swego ducha, zachowania zdrowia i fizycznych metod uzdrawiania. Są uczeni akupunktury, którą mają leczyć różne dolegliwości. Wierzący uczą się medytować, pod wodzą swych duchowych mistrzów — po to, żeby osiągnąć swój „oryginalny stan”, który jest wolny i niezwiązany z fizycznym światem i zachciankami ciała. Od kiedy 'Tien Te Chiao' przybyło na Tajwan w 1953 roku — buduje się świątynie i budynki medyczne tej organizacji w całym kraju. 'Tien Te Chiao' zostało oficjalnie uznane za religię przez rząd Tajwanu w 1989 roku. Obecnie istnieje pięć głównych, wielkich świątyń 'Tien Te Chiao' i 31 mistrzów dla prawie 200 tysięcy członków sekty. Członkowie muszą być powyżej 20 lat. Istnieją również 23 instytuty zajmujące się prozelityzmem, dwie wielkie biblioteki, jedno wydawnictwo i cztery organizacje publikujące.

Religie, które przybyły do Tajwanu z innych zagranicznych krajów

Te religie to przede wszystkim Baha'i, Judaizm, Tenrikyo oraz 'Mahikarikyo'.

'**Mahikarikyo**' zostało założone 1959 roku przez Yosikazu Okatę, byłego oficera armii japońskiej. Na Tajwanie jako religia zostało oficjalnie zarejestrowane 8 kwietnia 1996 roku. Pod oficjalną nazwą „Fundacja-Korporacja Generalnego Spotkania Tajwanu o Fundusze dla

Organizacji Mahikari". Obecnie 'Mahikariyo' ma 10 wyższych kapłanów i siedmiu normalnych kapłanów, dziewięć instytutów dla prozelityzmu i ponad tysiąc wierzących na Tajwanie. 'Mahikariyo' uważa za bardzo ważne szacunek dla natury, miłość pomiędzy ludźmi, i „duchowe oczyszczenie” poprzez nauki religijne.

Nowe religie, które powstały jako odłamy już istniejących religii

Wiele z nowych religii na Tajwanie zostało opracowanych na bazie poprzednio istniejących. Głównymi przedstawicielami tego nurtu są – 'Tienti Chiao' i „Konfucjańska Religia Duchowa”, które praktykują duchowe i fizyczne uzdrowienia. 'Tienti Chiao' zostało założone przez Li Yu-chieh'a w połowie lat 80-tych, po tym jak rozstał się on z 'Tien Te Chiao'. Doktryny 'Tienti Chiao' podkreślają kultywację swego „moralnego ja”, posiadają one „20 słów prawdy”, które to służą jako „codzienne zadanie dla członków” [czyli mantra]. Od swego założenia, 'Tienti Chiao' założyła 47 świątyń i posiada obecnie ok. 130 kleryków. Te główne świątynie zwykle ulokowane są w miastach. Obecnie sekta głosi, że ma ponad 200 tysięcy członków na Tajwanie. Grupa religijna posiada jedną misję za granicą, dwa seminaria, jeden uniwersytet, jedną bibliotekę, dwa wydawnictwa i 44 instytuty zajmujące się 'ewangelizacją'.

Nowe religie stworzone na Tajwanie

Klasycznym przykładem jest 'Hsuan-yuan Chiao', która została formalnie założona w 1957 roku na Tajwanie. Twórcą był 82 letni prawnik Wang Han-sheng. 'Hsuan-yuan chiao' próbuje rozniecić chiński nacjonalizm, proponując im mieszanekę religijnych myśli chińskich przez epoki – łącznie z Konfucjanizmem, Taoizmem i Mohizmem. Głównym 'credo' jest szacunek dla niebios i dla przodków. 'Hsuan-yuan Chiao' nosi nazwę legendarnego założyciela Narodu Chińskiego.

Religia została zainspirowana przez rozpacz Wang'a, spowodowaną stratą Chin kontynentalnych na rzecz komunistów. Wang uważał, że strata ta była spowodowana głównie brakiem „ducha narodowego”, który mógłby być odzyskany jedynie przez odnowę chińskiej kultury. 'Hsuan-yuan Chiao' jest próbą ożywienia „ducha narodowego”, poprzez religię bez nazwy, która datuje się od czasów Hsuan-yuan Chiao do czasów zachodniej dynastii Han. Członkowie ruchu idą w ślad za pryncypiami ustanowionymi przez pismo święte 'Hsuan-yuan Chiao' – czyli „Huang Ti Ching”. 'Hsuan-yuan Chiao' podkreśla i afirmuje istnienie Stwórcy, którego można określić jako 'Tao', bądź 'Drogę'. 'Hsuan-yuan Chiao' uważa, że człowiek może stać się boski poprzez samodoskonalenie się i oświecenie w 'Tao'. Najwyższym możliwym stanem w nowej religii jest „unia nieba i człowieka”, gdzie „własna jaźń jest niszczone, a jednak jest wszech-ogarniająca”. Ten postępowanie może zostać osiągnięty przez „samo-oczyszczenie się”, kultywację wysokich cech, pomaganie innym w osiągnięciu zbawienia.

Obecnie 'Hsuan-yuan Chiao' ma 18 świątyń i ponad 100 kleryków, liczba członków wynosi prawie 140 tysięcy. Posiada również jedno seminarium, jeden dom dla starców, osiem instytucji do nawracania innych, trzy kliniki i jedno wydawnictwo publikujące.

Krzysztof Dziubała

Zajmuje się religioznawstwem.

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 27-07-2002 Ostatnia zmiana: 06-09-2003)

[Oryginał..](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,1529) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,1529>)

Contents Copyright © 2000-2008 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl